

LindhéBladet

Nr 1 År 2023 / Årgång 35

SLÄKTMÖTET MED FEST 2022!

2022 välkomnade styrelsen åter alla medlemmar i Släktföreningen till släkthemöte med efterföljande fest hos Jörgen Lindhé i Danderyd.

KÄRA FRÄNDER

Först och främst gränslöst och hjärtligt tack Kristina och Jörgen för ännu ett släktkalas, i september 2022, i ert underbart, smakfulla hem vid Kevinge strand i Danderyd. En gång är ingen gång, andra gången är jättekul och tredje gången (hoppas vi) blir en vana...

Ni som inte var med kan se bilder från festen i detta blad.

Temat för årets blad är ”släktskap” och frågor runt detta.

Själv började jag med personforskning för ungefär tjugo år sedan, till en början som en slags hobby vid sidan av domarjobbet. Drivet var vetgirighet vilka mina förfäder egentligen var och om det som skrivits om dem verkligen var sant men också varför vissa släktingar gömmts undan. Intresset växte och med tiden, 2014, uppstod proberstenen *I skuggan av Nathan*. En sorgesång över allt som gör oss mänskliga. Den store legenden Nathan Söderblom, min farfarsfar, var nämligen som alla andra legender omgärdad av myter. När den sjunde slöjan, Nessosmantel, den gamla sagans smärtsamma skrud som döljer vem du egentligen är lyftes blottades dennes tungviktares lidandes historia, det som präglade hans liv, de mörka hemligheter som hans goda handlingar hade inspirerats av. År 2021 kom boken *Söderblom och Wallenberg-affären: nytt ljus i ett trauma* som behandlar ambassadören Staffan Söderbloms – en av Nathans söner – hantering av Raoul Wallenberg-ärendet. Här sattes fokus på själva handläggningen av ärendet och inte hjältesagan. Även Wallenberg är ju omgärdad av myter. Och nu är jag inne på min tredje bok...

Någon har sagt att man skulle kunna jämföra personforskning med att ge sig ut på en lång resa, en resa där man från början kanske bara har ett hum om vem huvudpersonen är och, i bästa fall, också ungefär hur dennes liv gestaltat sig. Vad som ska ske under resans gång är däremot ett oförutsägbart äventyr. Mitt resesällskap under mina resor är mycket starka personligheter med egna viljor och jag och min dator har bara haft att foga oss och försöka att, efter bästa förmåga, följa med när mina huvudpersoner navigerat över okända vatten. Det är omtumlande, uppskakande men också spänningsfyllda resor. Några handfasta råd till personforskaren får du längre fram i detta blad.

Nu önskar jag er alla en trevlig läsning av detta blad.

Omi Söderblom Mohammar

NYFIKEN PÅ DITT DNA?

Det var i alla fall jag, så för ett par år sedan beställde jag ett sådant test via Ancestry.com.

Hur är det med vallonblodet, som många i vår släkt har trott att vi har? Min mormor var brunögd, liksom min mamma och mina två äldsta syskon. Det tredje syskonet hade ljusbruna ögon och själv är jag blåögd efter min pappa. Så varifrån kommer dessa bruna ögon? Sten-Erik har ju skrivit om det i det här bladet och med de uppgifterna verkar det in te så troligt att vi har vallonska rötter.

Och, mycket riktigt, svaret på mitt DNA-prov tyder inte på något vallonskt alls! Nej, det visar att jag till 79% har mina rötter i Sverige, närmare bestämt centrala och södra Sverige, och i Danmark. I Finland har jag 15% släktskap. Dessutom finns det en liten andel i Norge, Island, Färöarna, England och Baltikum.

Nu nöjde jag mig inte med DNA-prov via Ancestry, utan jag gjorde ett också via MyHeritage nyligen, för att jämföra. Det provet visar att jag till 83,1% är skandinaviska, alltså från Sverige (södra och östra Sverige), Norge och Danmark, och till 16,9% är finländska. Här står ingenting om något släktskap i England eller Baltikum.

Hur kan då DNA-provet visa vilka regioner jag har hört hemma i? Etniciteten uppskattas genom att jämföra mitt DNA med DNA-prover från en grupp personer vars släkt bott på en plats under en längre tid. Det vore intressant att höra om någon annan i slakten har gjort ett DNA-prov och se vad man kan utläsa av det.

Stephanie Lindhé

BILDER FRÅN KALASET

KALASBILDER !!

KALASBILDER !!

HAR LINDHÉ-ARNA ÄVEN VALLONBLOD?

Järnhanteringen har mycket gamla anor i Sverige, men det var först med Gustav Vasa och framförallt under stormaktstiden som näringen började utvecklas ekonomiskt och bli en storindustri. Efterfrågan på kapital, tekniskt kunnande och arbetskraft var stor. Och det var nu på inbjudan av hertig Karl, som vallonerna började komma till Sverige. De kom från det område, som idag utgörs av södra Belgien och norra Frankrike och kallades Vallonien och där invånarna var fransk- och vallonspråkiga.

De första vallonerna dök upp redan i slutet av 1500-talet, många av dem för att arbeta för brukspatron Willem de Besche, som arrenderade Finspångs bruk. Han var själv född i Vallonien. Östergötland blev alltså vallonsmidets första fäste, även om det senare kom att starkt förknippas med Uppland.

Vallonien var en industriregion med gruvor och metallutvinning. I bergstrakterna Ardennerna fanns gott om malm, skog och vattenkraft, samma tillgångar som i Sverige. Men arbetslösheten var stor och där kom den expanderande svenska järnhanteringen in i bilden.

Willem de Besche tog hjälp av landsmannen Louis De Geer, som var handels- och finansman i Amsterdam. Tillsammans tog de även arrende på Österby, Lövsta och Gimo i Uppland. Det är nu på 1620-talet, som den stora vågen valloner kommer. De kan grovt delas upp i två ungefär lika stora grupper: Den ena var smeder och andra som arbetade i järnproduktionen, den andra var olika typer av bruks- och skogsarbetare. Men alla skickliga smeder var inte valloner. Vi tror att alla som jobbade inom järnhanteringen var valloner för att de är så lätta att särskilja. Det uppskattas att var tionde smed var vallon, ungefär lika stor andel var tyskar och resten svenskar.

Vallonernas särställning byggde framför allt på deras hantverksskicklighet. Den behöll de gärna inom sin grupp och just det skiljer dem inte från andra hantverkare. Men när man ser till att gifta bort sina döttrar med kollegors söner eller tvärtom så blir gruppen mer sluten. Så var det i början, men genom årens lopp när kunnandet spreds kom den att öppnas upp alltmer och även svenska smeder och deras

svenner fick gifta in sig. Vad skickligheten bestod i vet ingen med säkerhet i dag. Men vallonjärnet var dyrare att framställa för det gick åt både mer personal och mer kol. Men det gav ett renare och hårdare järn, som framförallt användes för tillverkning av verktyg och vapen. Smidesmetoden lär ha använts sista gången 1947 och den siste vallonsmeden, Hasse Gille från Österbybruk, gick ur tiden 2012. Han var smed i fjortonde generationen.

När vallonbruken byggdes var de ensamma i sitt slag och unika i sin struktur med den spikraka bruksgatan flankerad av prydliga kontor och bostäder, med vackra parker och en ståtlig herrgård. Allt detta istället för det gamla gyttret med små smedjor, skjul och stugor. Lövstabruk i Uppland är ett gott exempel på ett vallonbruk. Över bruket tronade patriarken, en välvillig brukspatron som var mån om sina arbetare och sörjde för dem från vaggan till graven. Det var mot bakgrund av detta, på sent 1800-tal och tidigt 1900-tal, som vallonen blev en idealfigur.

Större delen av underlaget till den här skriften är hämtat från en av Mats Karlsson skriven artikel, som är publicera på hemsidan Släkthistoria (slakthistoria.se). Han säger där att: ”Min morfar jobbade i gjuteriet. Han var mörk, blev lätt solbränd och redan i maj var han brun som en pepparkaka. Det är för att han härstammade från vallonerna. Så lyder historien i vår släkt. Liknande berättelser finns i var och varannan familj. Vi vill så innerligt gärna vara valloner”. Mats Karlsson säger vidare: ”Min morfar då, var han av vallonsläkt? Nej, inte en enda vallon har jag hittat bland hans anor. Däremot finns på min mormors sida ett antal valloner från Gysinge, som också var ett vallonbruk. Tyska smeder finns också. Myten om min morfars härkomst bygger på att han var mörk och jobbade i gjuteriet på bruket i Surahammar. Men det var inget vallonbruk”.

Vallonerna ansågs vara arbetarklassens adel. En droppe vallonblod väger tyngre än generationers floder av simpelt bondeblod. Mörkt hår i slakten ses av många som ett tecken på ädlaste härstamning ända från det tidiga 1600-talets Vallonien.

Även i min familj har det sökts bakåt efter möjliga spår till valloner. Min mamma hade mörkt hår och bruna ögon. Med det utseendet som grund spekulerade hon i att hon kunde ha vallonblod. Enligt mamma ledde spåret dit via hennes farfars mor, Emma Lindhé född Nissen och gift med Frans Lindhé. Emmas släkt hade invandrat söderifrån och på foton och målningar avbildas de med mörkt hår. Men vid en granskning tar det snabbt stopp. Nissens kom från Tyskland på 1800-talet, de var handelsmän i tyger och de bosatte sig i Göteborg, som inte var en bruksort. Så det spåret leder nog inte till Vallonien.

Man har bedömt att ca 1000 personer kom från Vallonien till Sverige. Från början fanns cirka fyrahundra vallonsläkter representerade men ungefär var femte vallon i den stora vågen på 1620-talet flyttade hem igen. I dag finns ungefär 120 vallonsläkter kvar. Men många svenskar har vallonblod från betydligt fler släkter, som utdöda eller utflyttade. Sällskapet Vallonättlingar har en databas med 120 000 namn på vallonättlingar. Där ingår även ingifta. Att uppskatta antalet vallonättlingar i dag är svårt. Det har tidigare talats om över 100 000, men det är sannolikt en underskattning. Siffran en miljon har nämnts men den anser sällskapets ordförande Anders Herou är för hög. Flera hundra tusen är dock högst troligt.

Här är några av de mer kända vallonska släkterna som i dag finns i Sverige: Anjou, Bonnevier, Bovin (Boveng), De Besche, De Geer, Douhan, Drougge, Dubois, Gevert, Gilljam (Guillaume), Gofin (Gauffin), Herou, Hubinet (Hübinette), Mineur, Pira, Pouset (Pousette), Qvarfordt, Roos, Öhman. Som kuriositet hörde jag för några år sedan i ett program om valloner någon säga att om man föredagens stora migration hit var mörk så är sannolikheten större att man är släkt med de slavar, som på 1200- och 1300-talet släpptes fria, än att man har vallonblod. Jag går inte i god för sanningshalten i det påståendet.

Sten-Erik Lindhé

REDIGERA SLÄKTTRÄDET PÅ HEMSIDAN

Du vet väl att du kan gå in på släktträdet, som finns på vasalindhe.se, och lägga in dina släktingar. Trädet ligger hos Ancestry, men man behöver inte vara medlem där för att gå in och redigera. Det du gör är att du skriver till mig stephanie.lindhe4@gmail.com och ber att få en inbjudan. Då skickar jag dig de uppgifter du behöver.

Det finns också annat intressant på hemsidan, såsom tidigare årgångar av LindhéBladet, men för att läsa dem behöver du ha ett lösenord, så vill du göra det får du även här skriva till mig och be om lösenord. Har du en gång lagt in det behöver du inte skriva in det igen nästa gång du går in på hemsidan.

Det är jag och min man som har lagt in de ursprungliga uppgifterna i släktträdet. Vi utgick då från min närmsta släkt och byggde ett träd på det, från Gustav Vasa ner till mina barnbarn. Tanken var att var och en skulle bygga på med uppgifter om sin närmsta släkt. På så vis blir trädet större och större.

Om du vill gå in och lägga till släktingar kan jag berätta litet mer om hur du bär dig åt rent praktiskt. För att flytta hela trädet, vänsterklicka, håll och dra. Till vänster i menyraden finns möjlighet att förstora (+) eller förminska (-). För att lägga till far, mor, make/maka eller barn till en person som finns på släktträdet, klicka på + under bilden och välj vilken typ av person du vill lägga till. När du skrivit in uppgifterna läggs en ny profil upp i trädet. Vill du lägga till en bild, klicka på symbolbilden, välj Galleri, klicka på Ladda upp foton. Det går också att skapa en berättelse direkt eller ladda upp ett dokument med en färdig berättelse som du har i din dator. För att göra det, klicka på pennan. Hoppas det här hjälper dig. Har du ändå problem, hör av dig till mig.

Stephanie Lindhé

DNA

DNA – test var förr lite ” science fiction” och förekom i amerikanska deckare. Men nu hör man om att denna teknik används allt mer. Ett gammalt kallt mordfall i Örebro klarades ut för något år sedan och där ett släktregister innehållande DNA-prov hjälpte rättsväsendet att finna mördaren (vars släktingar hade avgett DNA-prov i registret). Och det blir mer och mer vanligt att tekniken används i syftet att finna blodsband och släktingar.

Vi har inga allmänna DNA-register i Sverige. Men ändå indirekt. Man startade PKU-registret 1975 (ja själva proven redan 1965). Alltså blodprov på alla nyfödda med syfte att det skulle kunna plockas fram vid vissa sjukdomar och då hjälpa på något sätt. Men förstås är det indirekt en liten guldgruva för polisen då allas (från 1965 och födda i Sveriges) DNA ligger där i en bank. Men lagstiftningen säger nej till att systematiskt registrera proven. Det betyder att man inte kan söka på till exempel blodgrupper. Dock kan man plocka fram ett prov på namn och ett då ett specifikt prov. Troligtvis måste en domstol godkänna saken.

Det finns minst ett fall där man plockat fram ett PKU-prov och med hjälp av det satt fast den gärningsman som var Anna Lindhs mördare. Han hade lämnat spår på mordplatsen och det pusslades ihop med att han på annat sätt ansågs misstänkt. Man måste helt enkelt ha en specifik misstänkt för att kunna använda ett PKU-prov och troligtvis få godkänt från rättsväsendet. Det finns alltså inga allmänna DNA-register man kan slå i och få fram x antal möjliga brottslingar. Däremot skapas register då man DNA-testar misstänkta brottslingar med en viss misstänkandegrad.

Andra register när man tar ett DNA-test är genom till exempel ett släktforskningsföretag. Det finns olika typer av test vilka ger lite olika specifika matchningar.

Några av oss i styrelsen har gjort någon av dessa tester. Vad jag förstått har inga större överraskningar uppenbarat sig. Man får lite olika riktningar på var i världen var man kan tänkas härstamma från. Men som sagt inga större överraskningar. Det är svårt att säga

om de som tog dessa tester redan hade bra koll på sin släkt, eller om det finns en del begränsningar i testerna.

Men varför har vi inte ett DNA-register i Sverige både tillgängligt för att utreda brott och tillgängligt för de som söker sina rötter? Det vore ju väldigt praktiskt. Vilka för- och nackdelar finns egentligen med ett DNA-register? Kan ett register inverka på den personliga integriteten?

DNA-registren är ett bra verktyg för polisens brottsutredande och brottsförebyggande verksamhet och kan förstås både stärka misstankarna vid brott, men även avfärda misstänkta. Polisen kan med hjälp av DNA komma snabbare på rätt spår. Detta verktyg leder inte bara till att personer döms för olika brott utan även att misstänkta helt kan frias från misstanke. Polisen kan avfärda vissa personer från utredningar utan att behöva ägna tid åt att utreda deras inblandning på annat sätt. DNA-registren kan leda till att polisens utredningar på ett tidigt stadium kan ledas åt rätt håll. Den inverkan som dessa register har på den personliga integriteten är inte omfattande. Man hamnar bara i registret om man är misstänkt för ett brott, vilket kan vara lite orättvist om man faktiskt inte har begått brottet utan bara var en av de misstänkta. (Berglund, Högberg, Polisutbildningen vid Umeå universitet Vårterminen, 2006)

Grundlagen skyddar oss ifall vi inte vill avge ett DNA-test, ja såvida vi inte är misstänkta för ett brott av en viss typ eller att det finns starka skäl till att någon är far till ett barn man förnekar.

Men det där lite mindre dramatiska att ta ett test för att hitta nya släktingar, det kräver förstås att andra också tar test. Du kan bara hitta de som själva tagit tester. Men ett test kan i sin tur kan leda till andra sannolika släktingar.

Hur många måste testa sig i en släkt för att det ska bli några vettiga resultat? Bra fråga. Har inget svar. Och i dessa tider där de nu barnafödande generationerna inte alltid följer samma mönster som vi lite äldre oftast gjorde när vi födde barn, och är då de biologiska banden (DNA-banden) lika viktiga? Adoptioner har alltid funnits.

Ska vi bygga släkträd på DNA bör ju adoptioner beaktas och de gör de även nu. Men familjer med två mammor, två pappor, ensamstående, eller också även par som blir med barn med hjälp av både okända och kända utanför familjen, ska de som följer av detta då inte få samma typ av platser i släkträden? Ja, om man bygger trädet på DNA.

Tanken med släkträdet (vem det nu var som uppfann det) kanske inte alls var att alla grenar skulle följa det biologiska arvet, utan mer de juridiska banden. Kanske får vi skapa två olika typer av släkträd, ett biologiskt och ett "så som det är", eller så är det dags för en helt ny modell angående att illustrera en släkt. Eller så är det där med DNA bara något för att hitta överraskningar?

Ann Lindgren

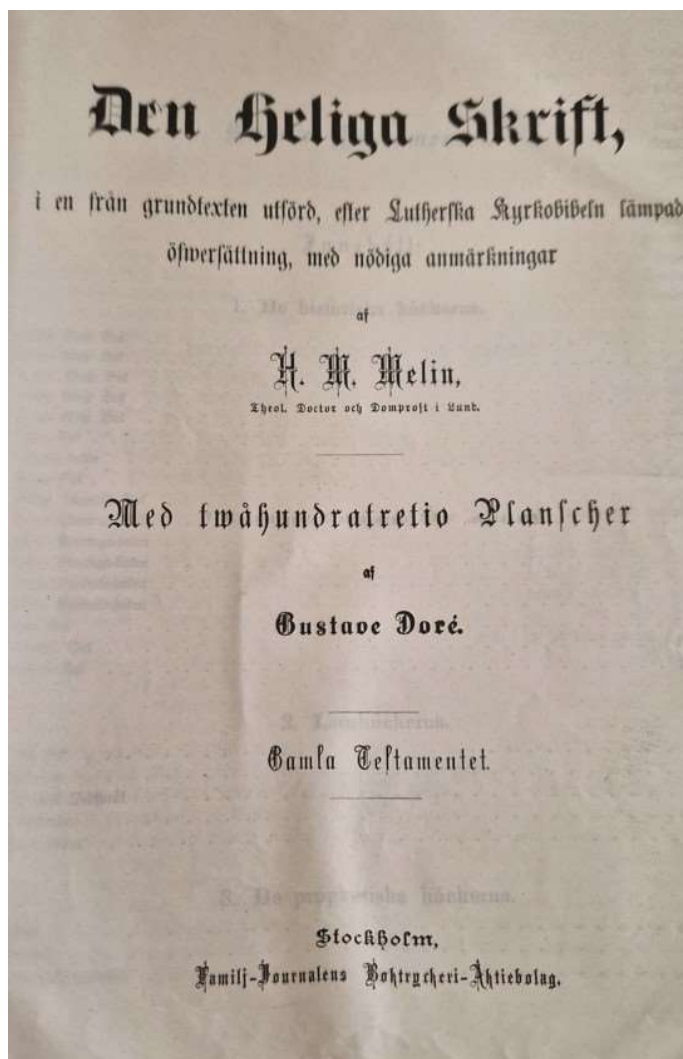
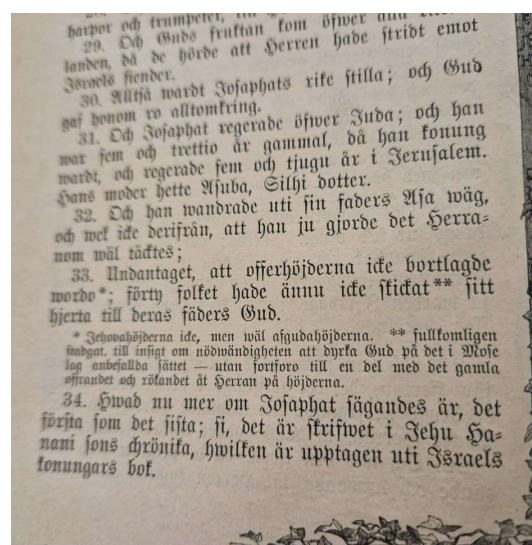
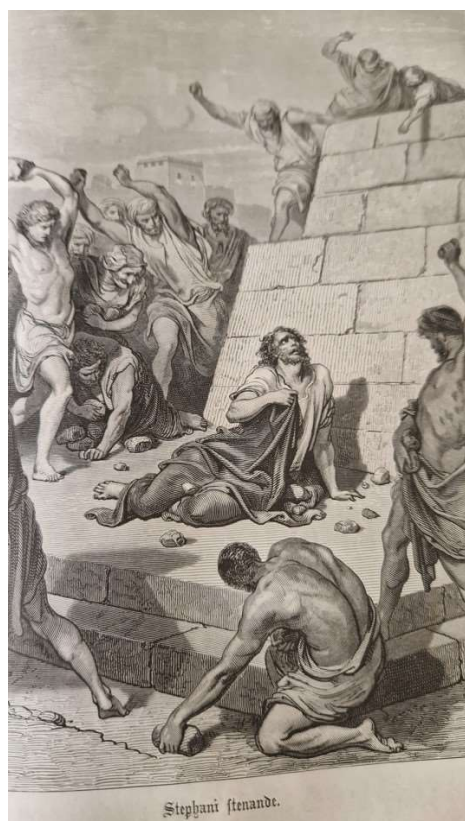

FAMILJEBIBEL I ARV

Jag har i min ägo Richard och Gerda Lindhés familjebibel, Nya och Gamla Testamentet. Den är tryckt 1877 av Familie-Journalens Boktryckeri Aktiebolag. Värdet av dessa band är försumbart, kanske ett par hundralappar som bäst vid en auktion. Som arv betraktat är den ändå lite värdefull och kul att ha. Utgåvan i sig är intressant men som familjebibel är den intressant även för slakten. Den är av hög vikt, drygt 6 kg

På project Runeberg finns lite information om bolaget ”Familj-Journalen” började utges 1862 och bytte 1866 namn till Svenska Familj-Journalen. Varje band omfattar en årgång, med 12 nummer om vardera 32 sidor. Familj-Journalen utgavs i Halmstad av förläggaren C. E. Gernandt, som hade tagit intryck av danska månadstidningar. Under 1870-talet påbörjade han också utgivningen av Nordisk familjebok, Sveriges största uppslagsverk genom tiderna.” Utöver det så verkar det som bolaget då även tryckte denna bibelutgåva.

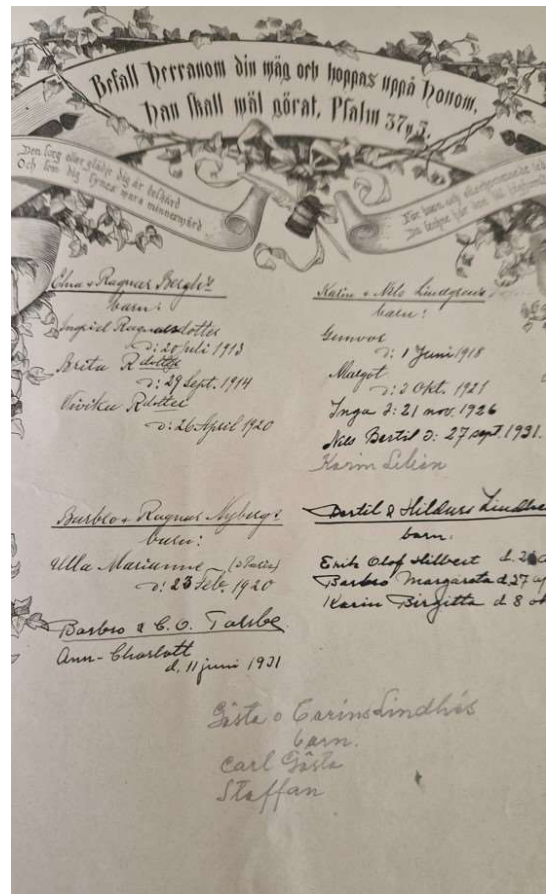
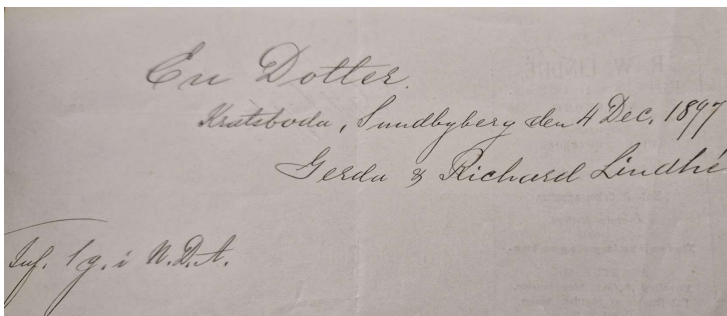
Gustave Doré var en mycket känd och framgångsrik fransk tecknare, skulptör och grafiker. Han illustrerade en bibelutgåva från 1865, som till följd av hans illustrationer i trägravyr brukar benämnas *Dorés bibel* och som använts i flera svenska bibelutgåvor, bl.a den jag har. Domprosten Hans Magnus Melin har översatt den och kände sig tydligen manad att göra ”nödiga anteckningar”. Se exempel i bild. Melin var bl.a. ledamot av såväl Svenska Akademien som Kungliga vetenskapsakademien.

Exemplaret var Richard och Gerda Lindhés familjebibel. Jag gissar att Rickard kan ha fått den som sin konfirmationsbibel. Se bilder för exempel på den information som skrivits in.

Oklart var exakt de olika angivna platserna är. Kristinehöjdsvägen finns tex i Göteborg, men med ny bebyggelse (inte lämpad för vigsel). Någon har lagt till adress, veckodag och klockslag för barnens födslar med blyerts. Går alltså att följa var Richard och Gerda bott. Tex är Elna och Lilian födda på Föreningsgatan 21 i Göteborg, Elna klockan 4 på eftermiddagen på en måndag. Utöver detta finns ett antal lösa lappar med några av barnens namn samt underlaget till dottern Barbros födelseannons (där adressen Kratsboda framgår men inte klockslaget kl 23)

Det riktigt intressanta är dock de anteckningar som finns på ett löst blad i bibeln.

Elna Rudberg skriver "Denna bibel skall övergå till Bertil Lindhé efter mammas död enligt hennes egen önskan. Egentligen skulle den övergå till Roland, men då han bor utomlands vill mamma ej att bibeln skall ur Sveriges land. Detta har jag på mammas begäran nedskrivit idag på Enskede, Hemmet för gamla". (där Gerda bodde i slutet av livet - min notering) d. 27.10.32

Gerda själv har lagt till en notering "Var och en av mina barn kunna ur vår familjebibel, i sina egna biblar anteckna, syskon och syskons barn, dem sjelfva och deras efterkommande till upplysning."

Företeelsen familjebibel var viktig för Gerda och Richard. Den utgör ett medium för familjens historia och är även ett underlag för släktforskning med de inskrivna viktiga uppgifterna. Dock har ju noteringarna inte vidmakthållits efter 1940.

Om någon läsare är intresserad av mer detaljer kring noteringarna, kontakta undertecknad.

Johan Lindhé

PERSONFORSKNING

Hur gör man då när man ägnar sig åt personforskning?

Man kan naturligtvis gå igenom böcker som skrivits om den man vill granska, om det nu finns några. Brev, minnesblad och annan privat dokumentation är viktiga källor. Ett tips är att ”kyrkoforska”.

Kyrkorna har lämnat efter sig mycket mer än bara kyrkoböcker som flitigt används i släktforskningen. Har du präster i släktrådet är det en bra idé att kika i herdaminna, alltså de böcker där man samlat biografiska och genealogiska uppgifter rörande prästerskapet i ett stift, ett vetenskapligt grundat, personhistoriskt uppslagsverk omfattande samtliga präster i ett stift. Här kan du hitta material, både om honom själv och hans utbildning, kanske också en likpredikan – en kristen form av begravningsstal som utgår från någon bibeltext – efter hans död. Likpredikningar hölls inom alla de fyra stånden – adel, präster, borgare och bönder – och vissa trycktes.

En del av likpredikan kallas ”personalia” och är det avsnitt som är mest intressant för släktforskning. Här kan man läsa om den avlidnes härkomst och föräldrar, hemförhållanden och uppfostran, skolgång och studier, yrke och karriär samt andra speciella livshändelser, men även om giftermål, äktenskaplig samvaro, barn och annat som är kopplat till familjen. Avsnitt i personalia som berör skolgång, studier och utbildning är mycket detaljerat när det kommer till adeln – ingen detalj är för liten, ingen utläggning för lång.

Många statliga arkiv samt regionala och kommunala bibliotek förvarar likpredikningar och en hel del av dessa hittar man i Libris. Även enskilda föreningar kan ha betydande samlingar, däribland Genealogiska Förening i Stockholm som i sitt bibliotek förvarar över tusen likpredikningar från sent 1500-tal till tidigt 1900-tal, sökbara via ett namnregister på föreningens hemsida.

Kyrkan hade en stor betydelse i samhället fram till 1850-talet. Det kanske bara var kyrkoherden och klockaren som kunde läsa och man fick förlita sig på kyrkans män. 1686-års kyrkolag fastställde att sjukvård och sociala nätverk var kyrkans ansvar. Det finns mycket handlingar om detta i våra tretton

domkapitlens arkiv. Dessutom finns där examenskataloger, elevlistor, examenskataloger och handlingar från skolor och gymnasier som inte finns någon annanstans. I domkapitlens arkiv finns även information om klockare och organister.

Upprinnelsen till kyrkodokumentationen tycks i många fall kunna spåras till en ärkebiskop som hette Hakvin Spegel. Han gick år 1713 ut med en uppmaning till församlingspräster att sända in uppgifter om församlingarna och deras historia. Vid visitationerna ute i socknarna omkring detta årtal la man ner mycket arbete på att redovisa kyrkans äldre historia och dokument.

Man kan hitta allt mellan himmel och jord i det ärevärdiga domkapitels hävder. Den kyrkliga folkbokföringen för hela riket påbjöds genom en lag från 1686. De längder som skulle föras var födelse- och dopböcker, lysnings- och vigselböcker samt död- och begravningsböcker. Därtill en längd över dem som flyttade in eller ut ur församlingen samt en förteckning över alla som bodde i socknen, hushåll efter hushåll, med uppgifter om deras förkovran i kristendomskunskap. Denna längd kallades senare husförhörlängd. Konfirmationsböcker tillkom vid 1800-talets början.

Ibland kan dödböckerna innehålla utförliga levnadsbeskrivningar som kan vara rena guldgruvan för släktforskare. Den svenska primärkällan för uppgift om ett barns föräldrar var, och är fortfarande, födelseboken. Numera upprättas den hos skattemyndigheten, förr av pastorsämbetet.

Från 1918 måste varje ogift mor enligt lag ha en barnavårdsman för sitt barn, vare sig hon ville det eller inte. Det var barnavårdsmannens uppgift att ta reda på vem som var far till hennes barn. Har man tur så kan det finnas handlingar om barnet och dess föräldrar i ett socialt arkiv hos kommunen där barnet föddes. Sekretessen på en sådan akt är 70 år och om den innehåller sekretesskyddade uppgifter om andra personer kan det bedömas att just de delarna inte lämnas ut.

Forskaren rekommenderas att i första hand följa modern och barnet framåt genom livet i husförhörlängd man hittar noteringar om barnafäder, ibland långt erna/församlingsböckerna. Där händer det att

efter barnets födelse. Om modern gifter sig finns ibland vid barnets anteckning "legaliserad", vilket betyder att maken erkänt faderskapet och barnet betraktas som äkta.

Så kallade hittebarn kan man hitta information om hos domkapitlet eftersom det oftast var socknens kyrkoherden som inledningsvis tog hand om hittebarnen.

Innan önskemål om skilsmässa kom till domstol eller domkapitel skulle prästerskapet i församlingen genom övertalning, förmaningar och varningar försöka förmå det äkta paret att lösa sina problem och komma överens. Gick det inte hölls rannsakingar, ibland med vittnesförhör och noggranna granskningar av makarnas leverne och relation. Dessa kan finnas i sockenstämmo- respektive kyrkorådsprotokollen.

Man kan också titta på en kyrkas räkenskaper. Uppgifter om testamentespengar kan ge data om begravningen som är värdefulla för släktforskaren, när död- och begravningsbok saknas. Rörande "fattiga" personer finns en hel del information. Fattig var den som behövde hjälp för det allmänna enligt sockenmännens bedömning. Hit räknades ålderdom, olycka, sjukdom, de som lämnats kvar på grund av en anhörigs förtidiga bortgång, födsel av utomäktenskapliga barn, misshushållning och oordentlighet.

Man kan hitta många godsaker i sjukhusarkiv och sjukhusjournaler. Sjukvård och sociala skyddsnet är numera statens ansvar, men i äldre tid var det kyrkans om genom domkapitlet tog hand om samhällets sjuka och nödlidande. Det var ofta anhöriga som å den sjukas eller nödlidande vägnar ansökte om en plats på något hospital, och då kan man få uppgifter om släktskap och annat intressant.

Längder över de bönder som brukade kyrkohemman är i regel bevarade i domkapitlets arkiv.

I äldre tid ansvarade kyrkan inte bara för gudstjänstlivet och kyrkotukten. Kyrkan skulle även se till att landets invånare skötte sig i allmänhet. Detta skedde genom domkapitlets försorg, som till detta syfte höll regelbundna visitationer i stiftets många församlingar. Vid dessa visitationer nedtecknades allt som var av värde och sådant som måste rättas till. I protokollen kan man

finna uppgifter om allt från fornminnen till enskilda människors leverne, så för släktforskaren är det väl värt att undersöka visitationsprotokoll för de socknar där ens förfäder har bott.

Mycket material finns idag digitalt, men fortfarande finns en hel del i släkt- eller hembygdsforskningen som ännu inte digitaliserats.

En person som hjälpt mig mycket i min forskning är f.d. chefsarkivarien vid Landsarkivet i Uppsala Anna-Karin Westerlund. Hon har tillsammans med en kollega skrivit en bok som heter just "Kyrkoforska, släktforska i kyrkliga dokument och minnesmärken", vilken varmt rekommenderas till alla intresserade.

En annan bok som vi i styrelsen läst och fascinerats av är "Svenskarna och deras fäder" av författarparet Karin Bojs och Peter Sjölund. Med inspiration från denna bok har några inom styrelsen låtit göra tester, som du kan läsa mer om i detta blad.

Genetisk genealogi är baserad på Y-kromosomer och bygger på det faktum att män ärver sin Y-kromosom i princip oförändrad från sin far. En kvinna har vanligen två X-kromosomer. En man har vanligen en X- och en Y-kromosom. Papporna överför sin Y-kromosom till sina söner. Mitokondrie-DNA däremot (som är en pytteliten del av vårt totala DNA) ärver vi bara från vår mamma. Även om det finns DNA-tester för privatpersoner som spårar moderslinjer långt tillbaka och sådana som visar nutida släktingar av båda könen är den här boken helt och hållet koncentrerad på DNA som spårar fädernelinjer genom historien, vilket också verkar vara den man koncentrerar sig på i forskningen totalt sett. Bara män kan ta Y-DNA-tester. Men en kvinna kan få reda på sin fädernelinje genom att testa exempelvis sin bror, sin farbror eller sin farbrors son. Vad man dock ska komma ihåg när det gäller DNA-tester är att detta blivit ett stort företag, många lever på att andra testar sig.

Dessa två böcker finns alldeles säkert på ditt bibliotek, och finns de inte där så begär att personalen beställer in dem.

Lycka till!

Omi Söderblom Mohammar

KALASBILDER !!

KALASBILDER & VINNARE I TIPSPROMENADEN

I BACKSPEGELN

Så, vad hände i familjen Lindhé de senaste 44 000 åren?

För cirka 100.000 år sedan vandrade vi, Homo Sapiens, i grupper ut från den afrikanska kontinenten där vi utvecklades under de föregående sex miljoner åren. En del vandrade österut, andra stannade kvar i levanten (mellanöstern) och ytterligare några kom att befolka det vi idag kallar Europa. Där fanns redan Homo Neanderthalis, som efter det mötet, dog ut för 40.000 år sedan. Detta vet vi genom DNA-analyser som är gjorda på den manliga Y-kromosomen. Detta gäller för alla fakta som presenteras här, med tiden kommer det att gå att göra motsvarande analyser baserat på kvinnligt mitokondrie-DNA.

För omkring 11.700 år sedan är istiden över och här börjar den egentliga historien om Lindhé-släkten och invandringen till Skandinavians södra delar. En andra våg kommer österifrån för 10.000 år sedan. De kommer in i landet från söder och genom att runda Östersjön/norra kvarken, dvs från norr (läs Haparanda). Från dessa våra första anfäder finns mycket få rester kvar i vårt DNA.

För 12-13.000 år sedan lär vi oss jordbruk i trakterna av Eufrat och Tigris övre lopp och denna kunskap och livsstil sprider sig sedan till oss för 6.000 år sedan. Vi befinner oss fortfarande på "stenåldern" där jakt och fiske i kombination med bär, rötter och annat godis är källan till överlevnad, men detta ska komma att ändras på bara några århundraden.

För 4.500 år sedan kommer en fjärde våg människor till oss, de sk Yamna-herdarna och stridsyxekulturen (herdekultur är någonting nytt). De är ett ariskt folk som kommer från trakterna av nuvarande nordvästra Indien/Afghanistan/Iran och det är detta folk som fascinerade Adolf Hitler så mycket. De medför ett nytt språk som idag 2/3 av vårt nuvarande språk baseras på samt därtill bl a "hjulet", tamhästen och förmågan att som vuxen tolerera mjölk. Kanske kom också pesten till oss via detta folk. Benämningen stridsyxekulturen kom sig av att man hittat påfallande många fina stridsyxor (sten) och även andra föremål i Yamnahedarnas

gravar. Var sjätte svensk man har idag DNA-spår från dessa män. Yamnakulturen tycks ha konkurrerat ut de första jordbrukarna.

Några av dessa Yamna-herdar rörde sig mot södra atlantdelen av nuvarande Europa och de tycks ha varit specialiserade på metallhantering. I Spanien fann de både koppar och tenn och därmed skapades brons och ett viktigt steg i historien ett faktum. De kallas också klockbägarmän/kultur och när de kommer till Storbritannien tar Bronsåldern fart ordentligt. Det tidigaste spåret av dem hos oss är en man begravd i skånska Beddinge för 4.300 år sedan.

För 3.500 år sedan sker så en stor och betydelsefull förändring där många plötsligt blir häpnadsväckande förmögna och befolkningen ökar mycket kraftigt. Detta ser vi genom det stora antal bronsföremål som hittas i gravar från den här tiden. Förklaringen anses vara att Mykenerna vill ha bärnsten och detta ser arkeologerna i deras gravar. Här har en påtaglig och långväga handel uppstått. Därtill börjar det finnas skriftliga källor som hjälper oss förstå tiden som t ex Homeros Illiaden och Odyssen, Vedaskrifterna från Indien och här hemma har vi hållristningar som berättar om livet. Idag går 78% av de etniska svenskarnas fädernelinjer tillbaka till den indoeuropeiska invandringen kring bronsåldern.

Nu har vi kommit till styva 500 år före Kristi födelse och vi närmar oss mer modern och för oss bättre känd tid. Järnåldern är på intåg. Dock finns ännu inget land vi kallar Sverige, men vi lever i olika samhällsskikt och de flesta under en större "gård". Bronsåldern har skapat samhällen med mer struktur, inte minst ekonomiskt. Nu finns det rika och fattiga. Fortfarande försörjer vi oss i mindre grupper/samhällen där somliga ägnar sig åt jordbruk och boskapsskötsel, andra åt jakt, fiske och insamling av bär och nötter.

Järn finns så gott som överallt. Det är mer krävande att framställa än brons, men en bättre metall i snart sagt varje avseende. Som ett resultat stöps samhället om igen. Nya nätverk för handel etableras. Förutom järn handlas det flitigt med skinn och slavar.

På andra håll i världen är Alexander den Store ute på fälttåg, Romarriket ligger i startgroparna och Sokrates funderade fram grunderna för det som med tiden skulle komma att bli den västerländska demokratin! Det är en mer orolig tid med fler krig.

I Sverige bildas samhällen och det största var kanske Uppåkra, söder om Lund, där 1.100 personer tros ha bott, men Birka i Mälaren är mer känt. Folken i Europa kallar vi för Romare, Kelter, Anglosaxare och Germaner, men från stäpperna i öst kommer Hunnerna. De omfattande krigen skapar folkomflyttningar, men det sker inte till oss i norr. Tvåhundra år efter Kristi Födelse börjar vi i norr använda runor för att berätta om våra liv. I historisk mening är vi därmed framme i den tid vi redan känner. Dagens DNA-analyser tar oss i bästa fall tillbaka till den svenska nationalstatens första dagar och tiden kring Birger Jarl. Nästa DNA-steg är kanske att vi kan få en mer detaljerad bild av vad som hände på Vikingatiden.

Berättelsen ovan säger oss att släkten Lindhé utgörs av en blandning av de ovan beskrivna folkgrörelserna. De viktigaste DNA-resterna (fler finns!) som är kvar i oss etniska svenskar idag är:

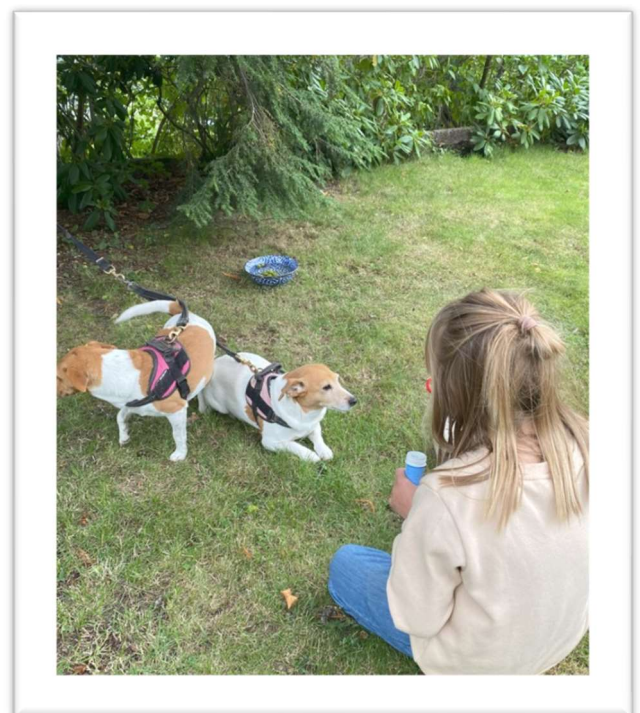
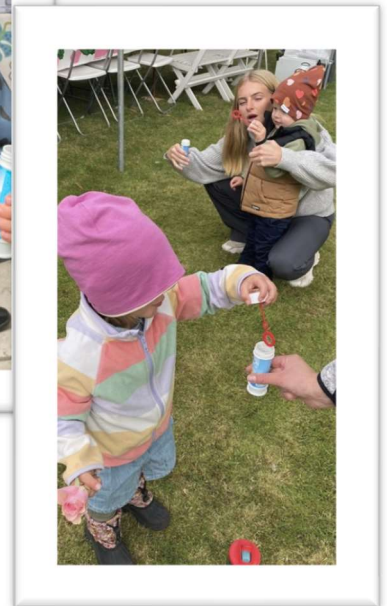
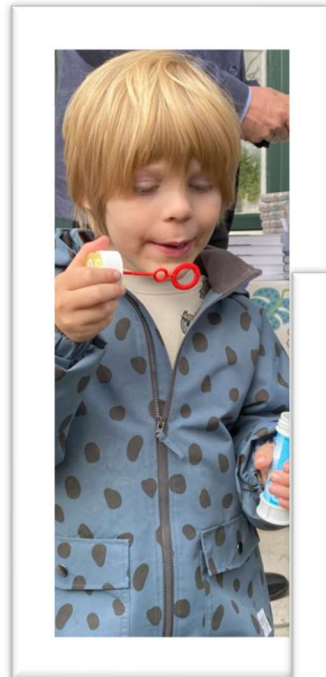
- II 38% "I" står för Italien och dessa människors ursprung dit de kom för 30.000 år sedan. De spred sig norrut. Den speciella mutationen II tros ha uppstått i sydkandinavien för 7.500 år sedan.
- R1b 22% Yamna-herdarna
- R1a 18% Detta är jordbrukarna som kommer för 6.000 år sedan från Euroasien
- N 7% Senare invandring österifrån som bl a återfinns i Finland och bland Samer.

De olika DNA-profilerna återfinns idag på lite olika ställen i landet, men rent tekniskt är det så här grundkonstellationen för en person i Lindhé-klanen ser ut. Genom individuella test kan vår bakgrund ytterligare kartläggas. En bra introduktion till mer släktforskning och DNA-testning hittar du på "slakthistoria.se".

Källor: Wikipedia

Svenskarna och deras fäder – Karin Bojs & Peter Sjölund 2016

Sapiens – Yuval Noah Harari 2014

PIA HANKÖ 60 ÅR

Jubilar

Pia Hankö, dotter till Bertil och Lill Lindgren, Bertils mor var Karin och hennes pappa och mamma Richard och Gerda Lindhe.

Pia växte upp på Vemdalskalet i Härjedalen. Hotellet drevs av pappa Bertil och mamma Lill under hela Pias uppväxt. Pia fick tidigt hjälpa till på hotellet där hon en tvärhand hög blev duktig på att sköta telefonväxeln i receptionen. Familjen hade hästar som blev det stora intresset i ungdomen och som blev både feriejobb i Falun och jobb efter gymnasiet. I Lund blev det universitetsstudier och Pia tog Kulturvetarexamen. Sen gick flyttlasset till Örnsköldsvik och journalistjobb på känd tidning i stan. Men efter en semester på en Kanarie-ö ändrades framtidsplanerna. Pia träffade en man som blev far till Ami född 1993. Pia berättade i en tidigare intervju så här på frågan varför Spanien: "Jag ville nog ha äventyr i mitt liv och det fick jag onekligen. Att det blev Spanien var en slump. Det blev Lanzarote år 1991, men kunde lika gärna ha blivit Madeira eller något annat. 1998 flyttade jag till Barcelona och där bor jag fortfarande. Pia driver nu sen många många år en etablerad turistverksamhet. Citat från Pia i en tidigare intervju: "Jag är sedan 2002 egenföretagare inom turism, uthyrning och förvaltning av lägenheter. Jag är också mäklarkonsult och hjälper utlänningar när de ska köpa eller sälja sin fastighet i Spanien. Ni kan se min verksamhet på dessa websidor: avenidabarcelona.com". På frågan om Pia inte längtade hem svarade hon: "Nej, inte alls! Många frågar vad jag saknar från Sverige och egentligen saknar jag ingenting. Jag saknar inte ens hårdbröd längre :). Kanske längtar jag lite efter en riktig svensk sommardag, den bästa tiden i Sverige. Stockholms skärgård en varm julidag slår nog allt! Jag har inte varit i svenska fjällen på 30 år, så jag har glömt hur det är där, men sommaren i Stockholm kan jag längta efter. Men jag älskar Barcelonas acceptans av mångkultur. Här bor folk

från hela världen." Pia har skrivit en roman och på frågan om vad boken handlar om svarade Pia i intervjun: "Den handlar om en kvinna och hennes stora kärlek. Men hon inser att han inte är drömprinsen hon trodde han var. Hon upptäcker många mörka sidor och nästlar in sig i en relation som psykiskt bryter ned henne och hon förlorar sig själv." Grattis syrran Pia 60 år! Festen firades i strålande sol och värme i egen trädgård, en bit utanför stan och med havsutsikt. Och Ami som snart firar sina 30 år är hemma från London och firar mamma och också på bild här.

Ann Lindgren

JUBILARER – 2023

95 År

Albert, Ellen 1.9
Imbert, Silvana 23.1
Laakso, Danita 24.11
Lindhé, Bibbi 20.3

90 År

Albert, Kjell 25.5
Willner, Eva 6.8

80 År

Muhr, Anders 16.9
Whitehorn, Alice 11.6

75 år

Ahlgren, Birgitta 11.7
Lindhé, Sten-Erik 2.2
Holmblad, Lars 12.8
Rende Tavares, Eva 29.6

70 År

Larson, Eva 10.9

65 År

Friberg, Jonas 2.4
Hagman, Marie 6.12
Lindhé Johan 19.7
Lindhé, Jörgen 27.2
Lindhé, Eva 26.10
Söderbom, Inger 25.7
Westerlund, Anne 5.12

60 År

Ahlström, Gunnar 8.10
Bergenheim, Stefan 28.11
Bergman, Ivan 24.2
Hankö, Pia 18.4
Holmberg, Magnus 23.10
Kessler Beyene, Susanna 4.1
Lindhé, Jens 29.3
Lindhé, Michael 27.8
Lindhé, Helena 18.9
Muhr, Marie-Louise 16.3
Söderblom Carlsson, Anna 2.11

50 År

Arnarson, Toti
Arnberg, Carl 10.3
Beckman, Marja 11.11
Cronström, Daniel
Friberg, Stacey 30.7
Hägg Reader, Charlotte 27.8
Palmstierna, Ebba 4.2

Wallius, Stefan 13.11
Wijkmark, Ebba 19.6

40 År

Gennow, Isabelle
Granström, Klas 1.6
Muhr, Madeleine 24.4
Zachrisson, Oscar 5.7

JUBILARER – 2024

100 År

Cronholm, Marianne 13.5

95 År

Lindhé, Ulla 10.3
Andersson, Inga 21.10

90 År

Lindhé, Carl 21.12

85 År

Ahlgren, Lennart 21.3
Schullström, Ingegerd 9.7

80 År

Grähs, Ingrid 30.1
Hägg, Urban 7.10
Norén, Christina 2.11
Welle-Strand, Kari 14.11

75 år

Wallius, Barbro 9.3
Leissner, Lars 3.5
Beckman, Mats 6.6
Welle-Strand, Anne 11.9
Lindberg, Christina 15.11
Sumner, Ann-Christine 29.12

70 År

Lindhé, Ann 24.1
Zitting Nilsson, Maria 25.3
Laakso, Risto 2.6
Wanatowski, Birgitta 3.7

65 År

Söderblom, Jon 19.2
Sjöberg, Rose-Marie 27.2
Höst Lindhé, Kristina 25.3
Selin, Eva 29.3
Rende, Dag 4.4
Willner, Anna Karin 9.5
Lindhé Ohlsson, Ewa 18.5
Dahlén Rydeberg, Karin 27.6
Nordström, Helena 3.7
Torstenius, Jan 30.10

Laakso, Jyrki 30.10

60 År

Ekelund, Anders 4.2
Schullström, Christina 11.2
Friberg, Madeleine 13.2
Söderbom, Fredrik 17.4
Stene, Christina 6.5
Brodin, Mia 22.5
Lindhé, Patrik 13.7
Iverus, Martina 10.11

50 År

Ahlgren, Lisa 3.1
Ericson, Sofia 5.1
Grähs, Mats 17.2
Kotsakidis, Cecilia 15.4
Sidenvall, Johan 27.5
Sumner, Johan 26.6
Norén, Andreas 2.11
de Tavares, Maura 13.11

40 År

de Freitas, Jonas 3.2
Nordlinder, Thomas 18.3
Malm, Amanda 22.3
Åkerman, Marie 15.4
Lindhé, Max 16.6
Pipping, Joachim 19.9
Simonsson, Alexander
Schyberg, Stefan

NYFÖDDA

BDEDAAB Eva Okunu, dotter till
Oskar (fd Lindgren) och Kahu
Okunu, född 230331

GIFTA

BDFABB Richard Trollås och
Eleonora Strand vigdes 230617

AVLIDNA

IHCB Jens Suchsdorff, 230214
AABE Kirsten Welle-Strand 230404

Listan bygger på den information vi har genom släktregistret och det som ni bidrar med. Vi försöker vara så uppdaterade som möjligt och ber om ursäkt ifall någon är omnämnd här av misstag eller inte kommit med.

Hjälp oss hålla registret aktuellt!

STYRELSENS ARBETE 2022

Under året 2022 hade styrelsen 3 möten.

LindhéBladet skickades ut till medlemmar i Juni samt laddades upp på hemsidan vasalindhe.se

Det finns fortfarande en stor mängd donerat material från släktingar, material som behöver sorteras för att eventuellt arkiveras för framtiden. Om någon är intresserad av att delta i detta är ni mer än välkomna!

Annika Torstenius, sekreterare och redaktör

FÖRENINGENS STYRELSE

Ordförande	Omi Söderblom Mohammar omimohammar@hotmail.com	0706-31 06 78
Vice Ordförande	Sten-Erik Lindhé stenerik.lindhe@gmail.com	070-689 51 29
Sekreterare/Redaktör	Annika Torstenius annika.torstenius@gmail.com	0708-99 33 88
Kassör	Johan Lindhé johan-lindhe@hotmail.com	073-534 64 90
V. Sekreterare	Jörgen Lindhé jorgen.lindhe@hotmail.com	076-868 60 95
Suppleant	Stephanie Lindhé stephanie.lindhe4@gmail.com	070-301 87 39
Suppleant	Rosie Sjöberg rosie.sjoberg@hotmail.com	070-639 45 61
Suppleant	Ann Lindgren ann_lindgren@live.se	070-510 30 32

www.vasalindhe.se

E-post: slaktforeningen.lindhe@gmail.com

Facebook: Johan Otto Frans Lindhé - släktgrupp

Instagram: Lindhegubben

